

d ů v o d e c h :

Co do právního posouzení věci souhlasí dovolací soud s výkladem §u 15 zákona čís. 216 sb. z. a n. z r. 1924, jež položily nižší soudy za základ svému právnímu posouzení. Nebylo třeba, by § 15 uvedl zvlášť a výslovně jako další náležitost podmínku stanovenou v §u 4 zákona, stačí úplně, že předpis v něm obsažený pojat byl do hlavy I. zákona čís. 216, mluvící v §u 1 o odškodnění vlastníků válečných půjček, u nichž jsou splněny podmínky §§ 2 až 5 zák. Těmito předpisy byly stanoveny obecné podmínky, za jakých bylo odškodnění poskytnuto, další §§ obsahují pak předpisy zvláštní, mezi nimi i předpis §u 15, povolující další výhody vlastníkům válečných půjček jako lombardním dlužníkům, jsou-li u nich splněny další zvláštní náležitosti přesně výtčené. Jinak nelze vykládati předpis §u 15, než že tato zvláštní výhoda byla poskytnuta jedině osobám, u nichž jest odůvodněn nárok na odškodnění podle §§ 2 až 5 zákona, postačí proto, že předpis ten nevyloučil výslovně podmínky §u 4, jež se jinak rozumí sama sebou. Zákon jest vyložiti podle jeho doslovu a ne podle formulářů vydaných k prováděcímu nařízení, jak činí dovolatelka.

Čís. 6144.

Sčelení svědka se stranou jest přípustné.

(Rozh. ze dne 23. června 1926, Rv I 562/26.)

Žalobě o uznání otcovství bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl o otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Dovolání vytýká, že odvolací soud sčelil (konfrontoval) svědkyni Marii P-ovou se žalovaným a shledává v tom vady podle čís. 1 a 2 § 503 c. ř. s. Jaký zmatek je tím vytýkán a v čem má spočívat, nelze z dovolání seznati. O sčelení svědků mezi sebou má výslovné ustanovení §u 339 poslední odstavec c. ř. s. a pokud se tkne sčelení stran mezi sebou, platí § 380 odstavec prvý c. ř. s., kde se praví, že ustanovení o důkazu svědky vztahují se také k průvodnímu výslechu stran. O sčelení strany se svědkem, výslovného ustanovení ovšem není. Než §em 380 odstavec prvý c. ř. s. dána jsou pro provádění důkazu výsledkem strany nehledíc k výjimkám, které v tomto případě v úvahu nepřicházejí, táž formální pravidla jako pro provádění důkazu svědeckého a jsou si tudíž v tomto směru postavení svědkovo a postavení vyslychané strany úplně rovna. Lze-li sčeliti svědka se svědkem a stranu se stranou, není rozumného důvodu, proč by nemohli svědci nebo strany býti postaveni tváří v tvář s osobou, která je svědkovi po případě straně co do postavení při provádění důkazu úplně rovná a podrobena týmž formálním pravidlům. Mimo to nese se celý systém, na kterém je provádění důkazu vybudováno, k tomu, by byl stav věci na jisto postaven a vy-

světlen dle skutečnosti a byl by zákon podobná sčelení, které jsou zajisté s to přispěti k objasnění skutečného stavu věci, postihl výslovným zákazem, kdyby jich nechtěl připouštět.

Čís. 6145.

Povinnost pronajímatele k úpravě vadného záchodu. Lhostejno, že dosud nebylo stavebním úřadem formálně nařízeno stržení záchodu nebo jeho úprava z důvodů policejně stavebních.

Nárok nájemníka na provedení oprav najatého předmětu pronajímatelem jest nárokem ze správy a předpokládá tudíž, že oprava jest možnou a dá se provést.

(Rozh. ze dne 23. června 1926, Rv I 993/26.)

Žalobě nájemce proti pronajímateli, by žalovaný byl uznán povinným uvést do použitelného stavu záchod a dvě kůlny, procesní soud prvního stádia vyhověl, odvolací soud k odvolání žalovaného zamítl žalobu ohledně dvou kůlen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

Žalovaný se mýlí, pokládaje záchod za použitelný ve smyslu §u 1096 obč. zák., když se ho, ač je schátralý, ještě skutečně používá. Je-li přes to záchod vadným, protože hrozí sesutím, je žalovaný povinen uvést ho do řádného stavu. Nejde o pouhou obavu žalobcovu ohledně používání záchodu. Je-li záchod vadným, takže ho bezpečně upotřebiti nelze, je porušeno, nikoliv jen ohroženo právo nájemníka, jenž má nárok na to, by byla věc udržována ve stavu k používání způsobilém a, když mu to žalovaný odpírá, ruší jeho právo, třeba nebylo ještě stavebním úřadem formálně nařízeno stržení záchodu nebo jeho úprava z důvodů policejně stavebních. Nedostatek policejně stavebního nařízení nemůže býti právům nájemníka na újmu. Žaloba tedy není předčasná, i když nebylo formálně policejním stavebním úřadem nařízeno záchod strhnouti neb upravit. Dovolání žalovaného není tedy odůvodněno, ale není opodstatněno ani dovolání žalobcovu. Z důvodu vadnosti najatého předmětu poskytuje zákon nájemníkovi různé nároky, jednak nárok na udržování předmětu ve stavu upotřebitelném, pak právo na srážku z činže (§ 1096 obč. zák.), dále nárok na náhradu, provedl-li nájemník opravy sám dle §u 1097 obč. zák. a konečně právo na zrušení nájmu dle §u 1117 obč. zák. Žaloba v tomto sporu o opravu kůlen není žalobou z porušení smluvní povinnosti pronajímatelovy proto, že jeho nedbalostí vadnost povstala, nýbrž žalobou ze správy o opravu vadného předmětu (srovnej motivy III. dílčí novely k obč. zák. ve zprávě justiční komise str. 189 a násl.). Nárok na opravu kůlen z důvodu správy však předpokládá, že oprava je možná a dá se provést. Správnost tohoto názoru plyne i z podpůrného ustanovení §u 932 obč. zák., který nárok na opravu poskytuje jen pro případ, že se vada dá odstranit. Z uvedených